

30.6.2022

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Hallituksen esitys laeiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on valmisteltu hallituksen esitysluonnos opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta. Esitysluonnoksessa ehdotetaan, että lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen sekä museoiden ja esittävän taiteen varainhoitovuosien 2023 ja 2024 yksikköhintojen laskennassa käytettäisiin poikkeuksellisesti vuoden 2019 kustannus- ja suoritustietoja. Vastaavasti ehdotetaan muutettavaksi myös vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisia opiskelijaviikkojen, opiskelijavuorokausien, opiskelijapäivien ja opetustuntien yksikköhintojen laskemista koskevia säännöksiä.

Voimassa olevien säännösten mukaan varainhoitovuoden yksikköhintojen laskemisessa tulisi käyttää vuoden 2020 kustannus- ja suoritustietoja ja varainhoitovuoden 2024 yksikköhintojen laskemisessa vuoden 2021 kustannus- ja suoritustietoja. Koronapandemiasta ja siihen liittyneistä toiminnan rajoituksista johtuen vuosien 2020 ja 2021 toteutuneen toiminnan tietojen ei arvioida olevan käyttö- ja vertailukelpoisia tulevien varainhoitovuosien yksikköhintojen määrittämiseen. Lisäksi esitysluonnoksessa ehdotetaan tehtäväksi joitakin teknisiä korjauksia.

Esitysluonnoksen mukaan ehdotettu yksikköhintojen tarkistamatta jättäminen vuoden 2020 kustannuksiin perustuen lisäisi opetus- ja kulttuuritoimen ja vapaan sivistystyön rahoitusta yhteensä 4,39 milj. euroa vuonna 2023. Vaikutus jakaantuisi kustannuspohjiltaan erilaisiin toimintamuotoihin eri tavoin. Vuoden 2024 kustannustason muutoksen huomioimatta jättämisen vaikutuksia ei vielä tiedetä, koska ne riippuvat vuoden 2021 toteutuvasta kustannuskehityksestä ja niitä koskevat tiedot ovat saatavissa vasta myöhemmin.

Esitysluonnos liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023. Vuosien 2023 ja 2024 yksikköhintojen laskemista koskevat muutokset on tarkoitettu olemaan voimassa 31.12.2024 saakka.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt valtiovarainministeriöltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta. Pyydettyä lausuntoaan valtiovarainministeriö toteaa seuraavaa.

Lähtökohdasta

Esitysluonnos perustuu vuosien 2023 – 2026 julkisen talouden suunnitelman kustannustenjaon tarkistusta koskevaan linjaukseen. Sen mukaan ”valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei tehdä myöskään opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla vuonna 2023. Vuosien 2021—2024 julkisen talouden suunnitelman yhteydessä tehdyn hallituksen linjauk-

sen mukaisesti opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia ja vapaasta sivistystyöstä annettua lakia muutetaan siten, että koronaepidemiasta johtuvat toiminnan volyymin ja kustannusten pienentyminen eivät vaikuta alentavasti tulevien vuosien rahoitustasoon ja jakautumiseen¹.”

Vuosien 2023 – 2026 julkisen talouden suunnitelman linjaus valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistamisen huomiotta jättäminen koskee vuotta 2023. Esitysluonnoksen mukaan kustannus- ja suoritustietojen huomiotta jättäminen koskisi kuitenkin myös vuotta 2024. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan esitysluonnoksen lähtökohtaa tulee jatkovalmistelussa muuttaa siten, että esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset koskisivat vuosien 2023 – 2026 julkisen talouden suunnitelman linjauksen mukaisesti ainoastaan varainhoitovuotta 2023.

Vuoden 2024 osalta kustannustason muutoksen huomiotta jättämisen vaikutuksista ei ole vielä olemassa tietoja, koska ne riippuvat vuoden 2021 toteutuvasta kustannuskehityksestä. Esitysluonnoksen mukaan vuotta 2021 koskevat kustannustiedonkeruun raportit ovat julkisia syksyllä 2022. Vaikka vuoden 2021 kustannustiedonkeruun tulokset olisivat syksyllä 2022 käytävissä, esitysluonnoksen lähtökohtana tulee kuitenkin edellä selostetun mukaisesti olla vuosien 2023 – 2026 julkisen talouden suunnitelman linjaus ja siten ehdotettujen muutosten tulee rajautua koskemaan vuotta 2023.

Vaikutuksista

Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset on otettu huomioon vuoden 2023 talousarvioesityksessä.

Esitysluonnoksen mukaan ehdotetut muutokset lisäisivät opetus- ja kulttuuritoimen ja vapaan sivistystyön rahoitusta yhteensä 4,39 milj. euroa vuonna 2023. Vaikutus jakaantuisi kustannuspohjiltaan erilaisiin toimintamuotoihin eri tavoin.

Laskelmissa on esitysluonnoksen mukaan otettu huomioon kilpailukyky sopimuksesta vuosina 2017-2019 toteutettu lomarahojen alentaminen siten, että käyttökustannuksiin on tehty lomarahojen euromääräistä alentamista vastaava lisäys vuosina 2020-2022 (HE 177/2016 vp). Näin menetellen on tarkoitus välttää se, että lomarahojen alentaminen tulisi uudelleen otetuksi huomioon. Lisäysten jatkamisen laskennallinen vaikutus valtionosuuden kustannuspohjaan on vuosittain yhteensä 8,8 milj. euroa.

Lukiokoulutuksen osalta kustannuspohjaan on esitysluonnoksen mukaan tehty opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 24 §:n 10 momentissa säädetyt lukiouudistuksesta johtuvat euromääräiset lisäykset siltä osin kuin uudistuksen kustannukset eivät vielä ole mukana varainhoitovuoden 2019 käyttökustannuksissa. Oppivelvollisuuden laajentaminen tuli voimaan 1.8.2021, minkä vuoksi siitä johtuvat kustannukset liittyvät varainhoitovuoteen 2024.

Käytettäessä varainhoitovuoden 2019 kustannuksia kustannuspohjiin on tarkoitus tehdä vuodesta 2019 vuoteen 2023 indeksikorotus, joka olisi 10,2 prosenttia.

Lopuksi

Esitysluonnoksesta käytäneen kuntalain (410/2015) 11 §:n mukainen neuvottelu ja asia käsiteltäneen kuntatalouden ja –hallinnon neuvottelukunnassa.

---

¹ Vuosien 2021—2024 julkisen talouden suunnitelmaa koskevan hallituksen 8.4.2020 pidetyn neuvottelun pöytäkirjamerkinnän mukaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia ja vapaasta sivistystyöstä annettua lakia muutetaan siten, että koronaepidemiasta johtuvat toiminnan volyymin ja kustannusten pienentyminen eivät vaikuta alentavasti tulevien vuosien rahoitustasoon ja jakautumiseen.

Valtiosihteerin kansliapäällikkönä sijaisena
alivaltiosihteerinä

Jani Pitkäniemi

Osastopäällikön sijaisena
apulaisbudjettipäällikkö

Annika Klimenko

VN/13573/2022-VM-23

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: